

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally, v právní věci žalobkyně: **M. B.**, zastoupené JUDr. Josefem Holubem, advokátem se sídlem Kleinerova 24, Kladno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 6. 2006, č. x, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 4. 2007, č. j. 16 Cad 260/2006 – 24,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 6. 2006, č. x přiznala žalovaná žalobkyni (dále též „stěžovatelka“) starobní důchod od 1. 3. 2006 podle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 155/1995 Sb.“), a podle čl. 46 odst. 2 Nařízení Rady (EHS) 1408/71 (dále též „Nařízení“) tak, že starobní důchod žalobkyně činí 2268 Kč měsíčně. Žalovaná uvedla, že výše důchodu se skládá ze základní a procentní výměry, plná výše základní výměry činí 1470 Kč měsíčně a plná výše procentní výměry se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, jehož výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 5093 Kč za roky 1984 - 2005, výše procentní výměry za 40 roků pojištění činí 3056 Kč měsíčně a pro výši důchodu byla započtena celková doba pojištění 14607 dní (v českém důchodovém pojištění 7317 dní a ve francouzském důchodovém pojištění 7290 dní). Žalovaná uvedla, že nárok na starobní

důchod vznikl žalobkyni pouze s přihlédnutím k francouzským dobám pojištění, základní výměra pak činila 737 Kč měsíčně a procentní výměra 1531 Kč měsíčně.

Žalobkyně uplatnila dne 30. 12. 2005 žádost o starobní důchod s datem přiznání od 1. 3. 2006. Žalobkyně získala na území České republiky dobu pojištění v rozsahu toliko 20 roků a 17 dnů pojištění, pro postup podle čl. 46 odst. 1 Nařízení nesplňovala podmínky ust. § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. Proto bylo nezbytné přihlédnout i k době pojištění získané žalobkyní na území Francie a pak již následoval postup podle čl. 46 odst. 2 Nařízení, kdy byla stanovena nejprve teoretická výše důchodu ve výši 3056 Kč a posléze byla tato upravena v poměru délky dob pojištění podle čl. 46 odst. 2 písm. b) Nařízení.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně vyslovila nesouhlas s vyměřením jejího důchodu, neboť žalovanou byl zohledněn její výdělek pouze za 7 měsíců roku 1984. Článek 47 odst. 1 písm. d) Nařízení nebyl důsledně aplikován, neboť správně měl být její důchod stanoven tak, že z posledního výdělků dosahovaného v České republice (rok 1984) se měl stanovit průměrný měsíční výdělek za tento rok takový, jaký by byl, kdyby ho odpracovala celý, a ten měl být dosazen za jednotlivé roky rozhodného období stanoveného podle § 18 zákona č. 155/1995 Sb., ve kterých byla pojištěna ve Francii (1986 - 2005). Dále měl být takto stanovený průměrný měsíční výdělek za každý rok rozhodného období přizpůsoben růstu mezd.

Krajský soud rozsudkem ze dne 27. 4. 2007, č. j. 16 Cad 260/2006 – 24 žalobu zamítl. V odůvodnění uvedl, že napadené rozhodnutí žalované není v rozporu s příslušnými ustanoveními zákona č. 155/1995 Sb. ani s články Nařízením (uvedenými ve vyjádření žalované k žalobě ze dne 7. 12. 2006) na něž krajský soud odkázal. Žalobkyně respektovala stanovení dílčího důchodu dle doby pojištění získané v České republice, ale dle jejího názoru nebyl správný postup žalované při výpočtu. Názor žalobkyně na provedení výpočtu ve vztahu ke stanovení průměrného ročního výdělků za rok 1984 a jeho následné dosazení za roky pojištění ve Francii (1986 - 2005) je nesprávný, jelikož doby pojištění získané v cizím státě se započítávají pouze do celkové doby pojištění. Podle krajského soudu žalovaná dostatečným, srozumitelným způsobem vysvětlila svůj postup v projednávané věci. Žalobkyně neprokázala dle krajského soudu žádné pochybení žalované, nepředložila ani žádné důkazy prokazující, že při výpočtu žalované došlo k pochybení. Žalobkyní navrhovaný výpočet jejího starobního důchodu nelze akceptovat, protože výklad zákona č. 155/1995 Sb. a Nařízení je jednoznačný. Podle § 18 odst. 1, 4 a 5 zákona č. 155/1995 Sb. rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní rok, ve kterém pojištěnec dosáhl 18 let věku a kalendářní roky předcházející, ani kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce, prodlužuje se rozhodné období před rokem 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

Krajský soud proto žalobu v souladu s ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“) zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatelka uplatnila důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1) písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka uvádí, že krajský soud nesprávně aplikoval čl. 47 odst. 1 písm. d) Nařízení, když výklad žalované zcela převzal. Stěžovatelka předložila představu o způsobu výpočtu výše důchodu a uvedla, že při stanovení vyměřovacího základu, ze kterého byla žalovanou vypočítána výše starobního důchodu stěžovatelky, byl vzat v úvahu pouze výdělek stěžovatelky za 7 měsíců roku 1984. Správně měl být důchod stěžovatelky stanoven tak, že z posledního roku výdělku dosahovaného v České republice (tj. za rok 1984) se měl stanovit průměrný roční výdělek za tento rok takový, jaký by byl, kdyby je stěžovatelka odpracovala celý a ten měl být dosazen za jednotlivé roky rozhodného období, stanovené podle § 18 zákona č. 155/1995 Sb., ve kterých byla stěžovatelka pojištěna ve Francii, tj. v období 1986 – 2005. Dále měl být takto stanovený průměrný výdělek za každé rozhodné období přizpůsoben růstu mezd tak, že se vynásobí zlomkem, v jehož čitateli bude všeobecný vyměřovací základ za daný kalendářní rok rozhodného období a ve jmenovateli bude vždy všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, za který byl vypočítán průměr výdělků, tj. všeobecný vyměřovací základ za rok 1984.

Teoretická výše starobního důchodu stěžovatelky měla být nastavena tak, jako by všechny doby důchodového pojištění tedy do 1. března 2006 měla splněné v důchodovém pojištění České republiky. Z této teoretické výše pak lze vypočítat výši dílčího důchodu stěžovatelky.

Stěžovatelka navrhl, aby rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vyjádření žalované ke kasační stížnosti nebylo podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatelka poukazovala na nesprávnou aplikaci článku 47 odst. 1 písm. d) Nařízení krajským soudem, a z této skutečnosti dovozovala nesprávné posouzení právní otázky v řízení o žalobě.

Krajský soud vyslovil, že žalovaná nepochybila, neboť stěžovatelka získala potřebnou dobu pojištění podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným na území Francie, provedení stěžovatelkou navrhovaného výpočtu ve vztahu ke stanovení průměrného ročního výdělku za rok 1984 a jeho následné dosazení za roky pojištění ve Francii (1986 - 2005) je nesprávné, jelikož doby pojištění získané v cizím státě se započítávají pouze do celkové doby pojištění.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s právním posouzením věci, tak jak jej provedl krajský soud, byť nepřehlédl, že v meritu věci je odůvodnění rozsudku velmi stručné a částečně odkazující na vyjádření žalované k žalobě.

Nejvyšší správní soud předesílá, že na daný případ stěžovatelky dopadá ust. čl. 46 odst. 2 Nařízení, kde je stanoveno, že pokud byly podmínky vyžadované právními předpisy členského státu pro získání nároku na dávky splněny pouze po aplikaci článku 45 nebo článku 40 odst. 3, použijí se tato pravidla: a) příslušná instituce vypočte teoretickou výši dávky, na kterou by dotyčná osoba mohla uplatnit nárok, pokud by všechny doby pojištění nebo trvalého bydlení získané podle právních předpisů členských států, které se

na zaměstnanou osobu nebo na samostatně výdělečně činnou osobu vztahovaly, byly získány v dotyčném členském státě a podle právních předpisů uplatňovaných institucí v době přiznání dávky. Pokud podle těchto právních předpisů není výše dávky závislá na délce získaných dob, považuje se tato výše za teoretickou výši uvedenou v tomto písmenu; b) příslušná instituce potom určí skutečnou výši dávky na základě teoretické výše uvedené v předchozím písmenu v poměru délky dob pojištění nebo bydlení získaným před vznikem pojistné události podle jí uplatňovaných právních předpisů k celkové délce dob pojištění a bydlení získaných před vznikem pojistné události podle právních předpisů všech členských států, kterých se to týká.

Zjednodušeně řečeno v principu platí, že pro splnění podmínek nároku na dávku každý nositel pojištění přihlédne v případě potřeby i k dobám pojištění získaným u ostatních nositelů pojištění zúčastněných států, při výpočtu výše dávky však přihlédne jen k dobám pojištění získaným podle vnitrostátních předpisů a výši důchodu upraví podle poměru těchto dob k celkové době pojištění. Tak se i v daném případě stalo.

Stěžovatelka však nezpochybnila samotný způsob dílčení důchodu přiznaného z českého systému pojištění, jak správně naznal krajský soud, ale způsob výpočtu osobního vyměřovacího základu pro výpočet procentní výměry teoretické výše tohoto důchodu před jeho dílčením, tedy zákonnost postupu žalované v první fázi podle čl. 46 odst. 2 písm. a) Nařízení. Její námitky v tomto směru však nejsou opodstatněné. Období, ve kterém stěžovatelka nebyla účastna v systému českého důchodového pojištění se pro účely výpočtu výše důchodu neposuzují jako by pracovala v České republice a dosahovala výdělků, jak mylně uvádí v kasační stížnosti a stejně tak se při výpočtu českého důchodu nezohledňují výdělky stěžovatelky dosažené ve Francii.

Teoretická výše důchodu, jež je poté základem pro dílčení, se totiž vypočítává podle vnitrostátních předpisů příslušného členského státu, v tomto případě tedy podle zákona č. 155/1995 Sb. Pro stanovení výpočtového základu jsou zakotvena pravidla v ust. §§ 15 – 19 cit. zákona.

Podle § 18 odst. 1, 4 a 5 zákona č. 155/1995 Sb. rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní rok, ve kterém pojištěnec dosáhl 18 let věku a kalendářní roky předcházející, ani kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce, prodlužuje se rozhodné období před rokem 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let. Nepřípadné jsou tak námitky stěžovatelky požadující přepočet příjmu za rok 1984 „jaký by byl, kdyby je odpracovala celý“, neboť vykázaný vyměřovací základ pojištěnce se vztahuje k roku kalendářnímu a z dané částky žalovaná správně vycházela.

Rozhodné období pro výpočet osobního vyměřovacího základu stěžovatelky tak bylo správně vymezeno roky 1986 až 2005. Protože v tomto období neměla stěžovatelka v českém systému důchodového pojištění vykázány žádné doby a tudíž ani výdělky, prodlužovalo se rozhodné období nazpět před tento rok tak, aby zahrnovalo alespoň jeden rok s výdělky. Takovýmto rokem byl až rok 1984, kdy stěžovatelka dosáhla příjmu 18 863 Kč, kdy pro účely osobního vyměřovacího základu se vycházelo pouze z výdělku stěžovatelky dosaženého v období od 1. 1. 1984 do 30. 11. 1984. Osobní

vyměřovací základ činil 5093 Kč a protože nedosahoval částky 9100 Kč, byl v daném případě i výpočtovým základem; za 40 roků pojištění činila procentní výměra 3056 Kč, stěžovatelce nevyplývalo právo na tzv. dvojí výpočet podle § 71 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Procentní i základní výměru důchodu pak žalovaná správně stanovila v částce odpovídající poměru délky pojištění získaných podle českých předpisů k celkové době pojištění získané ve všech členských státech.

K přednesenému způsobu výpočtu starobního důchodu v kasační stížnosti, jenž byl stěžovatelkou dovozován ze znění čl. 47 odst. 1 písm. d) Nařízení, zdejší soud považuje za vhodné dále poukázat na základní obecný princip ovládající oblast důchodů v rámci Evropské unie - princip koordinace. Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 a Nařízení Rady (EHS) č. 574/72 koordinují jednotlivé penzijní systémy z toho důvodu, aby se ujednotil postup dříve, než se přejde k aplikaci vnitrostátních předpisů. Koordinací tak jsou ponechány národní předpisy beze změn, nicméně jsou nahrazena pouze ta národní pravidla, která jsou pro migrujícího pracovníka nevýhodná.

V projednávané věci se jednalo o posouzení dob stěžovatelky získaných v zahraničí, a to v rozhodném období pro stanovení průměrného měsíčního výdělku.

Na daný případ dopadá čl. 47 odst. 1 písm. d) Nařízení, který se odráží v národní úpravě, jenž není s Nařízením v rozporu a která stejně jako Nařízení vychází z principu zachování průměrných měsíčních výdělků. Nutno však uvést, že tohoto cíle obsaženého v pokynu dle čl. 47 odst. 1 písm. d) Nařízení vnitrostátní úprava nedosahuje možným postupem předestřeným stěžovatelkou v kasační stížnosti, totiž dosazováním výdělků získaných v České republice do zahraničních dob (v souzené věci výdělky za rok 1984), nýbrž využitím institutu vyloučených dob.

Zde je třeba zdůraznit, že vyloučením určitých dob z rozhodného období pro výpočet osobního vyměřovacího základu nevznikla stěžovatelce újma, jak by se na první pohled z pojmu „vyloučené doby“ mohlo zdát, naopak se s vyloučenými dobami již nadále nepočítalo při provádění výpočtu důchodu, jinak by se totiž o tyto doby, kdy stěžovatelka neměla žádný příjem v České republice, tento příjem „rozměnil“. Vyloučení dob bylo proto ku prospěchu stěžovatelky a došlo jím k naplnění znění čl. 47 odst. 1 písm. d) Nařízení, jehož aplikace se stěžovatelka dovolávala v kasační stížnosti, navíc ve výhodnější formě, neboť výdělek za rok 1984 byl přepočten nejvyšším koeficientem nárůstu všeobecného vyměřovacího základu.

Nejvyšší správní soud se tak ztotožnil se závěrem krajského soudu, že napadené rozhodnutí žalované není v rozporu s příslušnými ustanoveními zákona č. 155/1995 Sb. ani s Nařízením.

Nejvyšší správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že rozsudek krajského soudu byl vydán v souladu se zákonem; důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy není dán. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v dané věci náhradu nákladů řízení podle zákona nelze přiznat.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda

senátu